

"Kanada Magyar Újság"
 a "KANADAI MAGYAR HIRLAP" folytatása.
 Kanada és az Angol Birodalom legjelentősebb, vezető magyar lapja, amely mindenki számára elérhető és a legújabb híreket tartalmazza.
 Előfizetési díj: Egy évre \$3.00
 Az Olvasó és feljáró díj egy évre \$4.00
 Szerkesztőség és kiadóhely:
 375 Hargrave St.
 WINNIPEG, Man.

Kelet- és Nyugat

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

"Canadian Hungarian News"
 Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
 An Independent Weekly
 Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
 Editorial Office and Printing Plant
 375 Hargrave St.,
 WINNIPEG, Man.
 Yearly Subscription \$3.00,
 in Foreign Countries \$4.00

VOL. VII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1930. AUGUSZTUS 21. CSÜTÖRTÖK

NO. 34. SZAM

DELIGHTS OF TRAVELLING ON THE BLUE DANUBE

NEGLECTIBLE COST COMPARED WITH RAILWAY, TO GO FROM LONDON TO BLACK SEA, BY WAY OF RHINE AND DANUBE

Reprinted from the "MONTREAL DAILY STAR"

LONDON. — From London to the Black Sea the path lies direct across Central Europe — by water all the way. The Rhine and Danube connected by canal cut Europe in halves. If volumes of water be the measure, the Danube is the greatest of European rivers, and for the 1,780 miles of its course it flows through a country which in places equals, if it does not excel in beauty, the more famous scenery of the Rhine.

The waterway journey is the most interesting pleasure jaunt imaginable — especially at the end of the summer, writes Rodeur in the Edinburgh Weekly Scotsman. In the winter months, however, thick ice provides winter sport for thousands all along its course.

If the various transhipments are to be avoided the Danube can be picked up at Passau, and from there steamers carry passengers right away in to the Black Sea. The cost is negligible as compared with railway travel, and for this reason students make regular use of the passage. The river is international — no passports are demanded, and Customs officials have no status on the water. On landing the usual rigmarole has to be gone through, but this is made comparatively simple in Hungary.

Rising in the Black Forest, the Danube became navigable at Ulm, where a hundred years ago there died Lilienthal, the famous "Tailor of Ulm", the amateur heavier-than-air flight pioneer. The tailor attempted flight in his home-made glider from a tower overlooking the Danube but in view of the great crowd the flight ended with a big splash in the water, from which he was fished out with bathtubs.

My souvenir of floating down the great river is a memory of nights of sunshine and laziness, and nights of witchery broken by the songs of students accompanied by guitar and banjo, girls and boys who liked to dance and sometimes did so. Through the wooded hills of Magyarland, each crag surmounted by old castle or abbey, I dreamed of medieval galantries, past the Buda Hills, and over the Great Hungarian Plain, the alliance and the misty horizon sent my mind back into ages when the first steps were made in civilizing husbandry: the Grand Kazan Pass cut by the great waters through the solid mountains, with lingering traces of ingenious Roman engineers, and the terrible reefs of the Iron Gates, provoked a creepy sensation almost of fear in face of the irresistible, inexorable forces of Nature.

Neolithic man followed the course of the Danube, as he came groping westward to the Alps. Other invaders and immigrants passed over the trail he broke; but who came before, and what did they bring to Europe from the East? Fire, husbandry, civilization? Nothing speaks so strongly of the ages of Europe as the course of the Danube, and nowhere is there greater charm and relief from modernity, than on the broad bosom of the mighty river.

The average holidaymaker, however, will hardly have time to do the full course of the river, however glorious its attractions are, but by going down to Budapest, and on to Mohács (scene of the historic battle when the flower of Magyar chivalry was annihilated by the hordes of Sultan Suleimann in 1526) he will get several days of great novelty and enjoyment at a minimum of expense. A second-class ticket to Passau costs about five pounds, the boat fare to Mohács about two pounds, or a little more, with a private single berth cabin on deck.

The most interesting way is to take the boat at Vienna for Budapest passing attractive towns. The stretch of the river before the Magyar Capital is to my mind the most delightful of all; there are grander passages, especially in the gorges where the

MEGÜNNEPELTÜK SZENT ISTVAN NAPJÁT

A Szent István napját megelőző vasárnapon, augusztus 17-én egész Kanadaszerte megünnepezték a magyar első királyunk emlékét és ugyanakkor nem feledkeztek meg Szent Imre herceg jubileumáról sem. Sajnos a távolabb eső kelet- és nyugati kanadai központok ünnepegeiről vár tudósítások lapzártáig nem érkeztek be és így csak legközelebbi számunkban adhatunk hírt képet a kanadai magyarság Szent István napjáról.

Tudunkkal Stockholm magyarságából az alkalomból táviratilag üdvözítte az Ohazát.

Winnipegben múlt vasárnap déli előtt Ft. Soós István ünnepi nagymiséát mondott, melyen az aratás ellenére is nagy számban jelent meg a magyarság Schebeck J. István konzuljal az élén.

Délután a Szent István királyi r.k. betegsegélyező egylet tartotta szokásos Szent István-ünnepeget, ezúttal a szabadban, galyakkal feldíszített sátor alatt. Az ünnepegi kimagasló pontjaként Schebeck István konzul méltatta Lang Pál elnök felkérésére a nap jelentőségét, megemlékezvén arról a szent-istváni erősről, amely a Szt. István betegsegélyező nagyrészt Horvátországból származó tagjait még Kanadában is megtartotta a háromszáznyolc éves lobogó hívének.

A Magyarországból lapzártakor érkezett kábeltáviratok egytől-egyig arról tesznek jelentést, hogy az idei Szent István hetet a Szent Imre ju-

SOK HORVÁT VAN A BANYA ÁLDOZATAI KÖZÖTT

A mentőcsapatok hiába dolgoztak éjjel-nappal még múlt vasárnap is, a bányarobbanás után egy teljes héttel sem tudták még kiszabadítani azt a 46 szerencsétlen munkást, akiknek megmentését már csak csodának lehetne nevezni. Hétfőn és kedden ugyan megfeszített munkával előlították a környékrel egybesereglett tűzoltók a bányát, viszont a mentőcsapatok a mérges gásk miatt csak nagy nehezen haladnak előre és talán még napokba kerül, amíg elérik a szerencsétlenek halálhúzájának helyét.

A Veszelszky X. Ferenc vancouveri tudóstónk szíveskedéssel beküldött névjegyzék szerint az áldozatok között sok horvát bányamunkás is van. Közlebbi részleteket azonban mindaddig nem lehetett megtudni, míg az áldozatok holttesteit meg nem találták. A névsorból ítélve magyar nem volt a bányában, melynek halottjait nagyrészt angol és olasz nemzetiségű bányászokból kerültek ki.

Azokban több horvát nevű bányász akadunk, kiknek nevét olvasnánk a járókatasztrofa iránt adjuk: Bahich, Bidoah, Komotka, Kressich, Milich, Mjogova, Stanich és Stilkovich.

Kanada igényt tart az Északi Sarkra?

Bár a kanadai angol lapok nem igen szellettek ezt a kérdést, a reginal "Der Courier" az amerikai nemzeti lapok jelentése alapján megírja, hogy Prof Corbett, a Massachusetts állam belüli Williamstown egyetem elnöke kijelentette, hogy Kanada minden jel szerint igényt tart az északi sark korlátlan birtokára, amivel már eddig is több nemzet féltékenységét keltette fel.

Természetesen itt nem az északi sark nélkülözhetetlenségéről volna szó, hanem csupán arról, hogy miután Greenland megtagadta az Anglia és Kanada közötti légiforgalom részére a szabad kikötőt, illetőleg nem volt hajlandó alkuba bocsátkozni az angolokkal.

ÖTVEN EMBER HALT MEG A FELROBBANT BANYÁBAN

British Columbia Princeton városának közelében a kanadai bányászati történetében szinte páratlan szerencsétlenség történt, midőn a coalmonti szénbányában ismeretlen okból felrobbant a bányalég. A gázalacsony mentőcsapatok három szakmában, éjjel-nappal dolgoztak, hogy a szerencsétlenül járt társaik életét megmentésük, azonban miután a társak teljesen beomlott, csupán arra szorítkozhattak, hogy a társakhoz új bejáratot ástak, ami fűrészt és hosszadalmas feladat s kétségbe, hogy sikerrel jár-e.

A robbanás múlt csütörtökön éjjel történt és ugyazólván az egész éjszakai szakma, 46 bányász került kétségbeesztő helyzetbe a társak mélyén, ugyhoz élve megmenekülésükhöz állig van remény. A robbanás következtében beomló társak ezenkívül két bányászt agyonnyomott, akiknek holttestét csak órák megfeszített munkája után tudták kiszabadítani a mentőcsapatok. Egy Parchello nevű olasz bányamunkás volt az egyetlen a halálraítéltek közül, aki véletlen szerencsére folytán megszabadult a végzettől és éppen abban a pillanatban hagyta el a beomló tárnát, amikor alatta összedőlt a világ.

Uj homestead-eket nyitottak

A kincstári vagyonnak tartományi tulajdonba való átírásával kapcsolatban ismét több új nevezett kormányföldet nyitottak meg a gazdálkodni óhajtó kanadaiak előtt és amint azt hivatalosan közlik, ezután is érvényben marad az a törvény, amely tíz dollár lefizetése és három év ottartózkodás után az illető 160 akeres földdarabot a kérvényezőnek névére írja.

Sajnos az utóbbi időben kevés magyarnak volt elegendő tőkéje ahhoz, hogy a fenti módon megtelepedjék, minek kö-

vetkezében különösen kanadaiak, majd amerikaiak és angolok szerepelnek a kiosztott kormányföldek listáján. Az első homesteadet 1872-ben, azaz 58 esztendővel ezelőtt adták ki, azóta pedig nem kevesebb, mint hatvanmillió akker kapott ily módon gazdát. Mig ebből Albertára közel 15 millió akker esik, Manitobában négy, Saskatchewanban pedig három millió akker tesz ki eddig a "homestead"-ek, azaz kormányföld-foglalók vagyona.

Meghalt a cellában az anyósgyilkos

Sarnia, Ontarióban érdekes bűnügyet tárgyalt a bíróság. Egy Richardson nevű angol feleségének ügyében kellett ítéletet mondania, azon vad alapján, hogy állítólag meggyilkolta 73 éves anyósát. A szerencsétlen büntetése vetemedett asszony ugyan váltig tagadott, azonban úgy a tanúk, mint a körülmények ellene vallottak s valószínűnek látszott, hogy szigorú büntetéssel kell majd végezni a gyilkosságért.

Múlt csütörtökön reggel azonban a börtönőrök holtan találták a lelkiismeretfurdalásai miatt hetek óta önkivételben levő asszonyt. Természetesen azonnal orvosi bizottság szállott ki a helyszínre, hogy megállapítsa a halál igazi okát s miután semmi nyomra vezető külső jelet nem találtak, elrendelték a holttest felboncolását, amely szívszélhűdést állapított meg.

MUTASSA MEG ALLANDÓAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINK

Mutassa meg allandóan angol cikkeinket ismerőseinknek. A legutóbbi hetekben egész hajórakomány kanadai ércet, különösen british-columbiai cinkt és ólomot szállítottak Japánba, ugyhoz ezáltal a japánok kanadai ércválasztása komoly árnyokat öltött.

Borden, Champais, Parly, Kanada új népszövetségi delegátusai

Miután már éveken keresztül a magyarbarát ősz Dandurand szenátor képviselte Kanadát a Népszövetség gyűlésein és nem egy ízben szólt fel az elnyomott magyar kisebbségek érdekében — sajnálatos olvas-tuk annak hírt, hogy Bennett kormány új delegátusokkal fog megjelenni a Népszövetség szeptemberben kezdődő új ülésén. A magyarság szempontjából azért is nagy érdekűvé vártak számot ez az ülés, miután most fogják hivatalosan szövegbe vinni a Briand-féle Pán-Európa javaslatot, mely az Amerikai Egyesült Államok mintájára szeretné átalakítani Európa térképét.

Mint már annakidején jelentették olvasóinknak, nemcsak a legyűzött, kirabolt országok, hanem Anglia, Oroszország, sőt még a semleges Svájc is, melynek lakossága nagyrészt fran-

cia eredetű kerekben szembeszálltak a Briand-féle fantasztikus tervvel és meg ha egyes részleteit elvben elfogadták is, egyhangulag az igazság helyreállítását követelték a terv ke-reztlivelte előtt. Itt kapcsoldók bele Magyarországra az átábrabolás, a trianoni tragédia a Népszövetség legközelebbi ülésének anyagába.

Eppen a fenti okokból inditvára üdvözítte Kanada magyarsága névbene a Kanadai Magyar Újság Sir Robert Borden, volt miniszterelnökét, Senator Thomas Champais híres történelemtudóst és Hon. Mrs. Mary Irene Parlyt az albertai farmerkor-mány tagját abból az alkalomból, hogy Kanada nevében fognak megjelenni a Népszövetség legközelebbi ülésén, amikor is hatalmas befolyásukal sokat tehetnek a megadított területen sülendő véreink érdekében.

LEGUJABB HIREK

BETHLEN MINISZTERELNÖK VÁRATLANUL LONDONBA utazott, ahol állítólag legutóbbi ottartózkodásakor távollévő Rothermere lord is fel fogja keresni. — Ugyanakkor Ward Price, a londoni "Daily Mail" főszerkesztője és Rothermere lord bizalmasa meglátogatta Magyarországot, mely alkalommal tüzetesen végignézte a Magyar Nemzeti Szövetség trianoni kiállítását is, hogy magyarbarát cikkeihez anyagot gyűjtse.

A "BORDER CITIES STAR" című windsori nagy angol napilap egyike legutóbbi számában MacPherson újságíró tollából értekes cikket közöl a magyarságról Papp János László ág. ev. lelkész közreműködésével. A magyar nyelvről tanulságos adatokat tartalmazó angol cikket egyik legközelebbi számunkban egész terjedelmében hozzuk.

MADACH IMRE "EMBER TRAGÉDIÁJA" című halhatatlan színművét az amerikai magyar lapok newyorki jelentései szerint Londonban és New Yorkban is elő fogják adni. A legnagyobb magyar dráma, amelyet valaha színpadra vittek remélhetőleg nagy sikerrel kerül bemutatásra és régóta tervezett megfilmesítése esetén kanadai honfitársaink is élvezhetik a magyar elmének ezt a kiváló alkotását.

AUGUSZTUS 25-ÉN A BRIT BIRODALOM orvosai Winnipegben tartják nagygyűlésüket, miután Keletkanada nagyobb városait már meglátogatták. Ebből az alkalomból több mint félezer orvosok angol orvos foglalkozni a préri fővárosában az egész Brit Birodalom területéről. Eddig csak két ízben, 1897-ben Montreálban és 1906-ban Torontóban tartották Kanada földjén konvenciót a brit doktorok.

LEFOGLALTAK EGY SZÉCSEMPÉSZHÁJOT, amely Vedas néven angol zászló alatt igyekezett tizezer láda pálinkát becsempészni az Egyesült Államok területére. Legérdekesebb azonban, hogy ezúttal nem az amerikai, hanem a kanadai partiőrség mozdított mindeneségg vizjárővet, hogy az értékes rakományt amerikai parton való kikötésük megakadályozza. Bárha a Windsorba irányított gőzös ügyében nagy a titokzatos-ság, azt rebesgetik, hogy a Bennett kormány a lefoglalással elejét akarta venni a diplomáciai bonyodalmaknak.

BELESZALADT A ZÁGRÁBI TÖMEGBE EGY THEROVONAT, midőn a Száva hídján összegyűlt kiváncsilkodók az augusztus 17-iki tűzijátékban gyönyörködtek. Az Associated Press Cable közli, hogy legutóbbi szöveg megbeszéltek, míg a halottak számát nehéz megállapítani, miután egyesek lejtésükben leugrottak a hidról és Száva hullámainban lettek haláluk. Ugyanakkor a gyékényesi magyar határállomástól alig néhány mérföldnyire a gurgyeváci rév kompa 21 utasával együtt a Drávába került és csak öt embernek sikerült partrajutnia, míg a többiek odavesztek.

HAZABERKEZETT AZ R-100 angol léghajó angolozási állomás-helyére, miután erős ellenszéllel küzdve 57 óra és 12 perc alatt szelte át a Montreal és Cardington közötti távolságot. Az R-100 legénye Mary királynőnek friss kanadai rózsával, a walesi hercegnék pedig ontárió barackkal kedveskedett. Érdekesség kedvéért megemlítjük, hogy az R-100 hidrogén tartályainak utánpótlását a wellandi Electro-Metallurgical gyár szolgáltatta, melynek műhelyében több magyar is dolgozik.

BEAVERBROOK BENNETTEL TÁRGYAL a közeljövőben a kanadai és angolai termények kicserélését illetőleg. A lord Rothermere mellett legbefolyásosabb angol újságírójelelem állítólag már hajóra is szállt, hogy Bennett miniszterelnökkel megbeszélje az angol birodalmi szabadkereskedelem eszméit, még mielőtt Bennett a londoni birodalmi konferenciára menne.

KILENC BETÖRŐT FOGTAK EL MONTREALBAN, akikről bebizonyosodott, hogy hónapok óta rabolták a város nagyobb üzemeit. Vallásuk során kiderült, hogy kincseik nagyrészt a Lachine castorna medrére rejtették. A hatóságok a bűnbárgyak felszínre hozása végett buvárokat küldtek a helyszínre, akik már eddig is huzt vasláda lopott holmit találtak.

"HOPE" AZ ÚJ ROZSDAALLÓ BUZA NEVE, melyből a saskatchewani Yorkton környékén már több akert vették. A Minneota állambeli Fairbaultból származó buzafajta ounce-aját nemrég egy dollárért árulták, ami bushelenként 96 dollárnak felel meg. Ha tényleg bevállik, úgy a kanadai mezőgazdasági kísérleti állomások nagyobb arányú termeléshez fognak, hogy a farmerokat elláthassák ezzel a sokat ígér rozzdamentes buzafajtával.

ÚJ REPÜLÉSI IDŐTARTAMREKORDOT állított fel két amerikai, Jackson és O'Brien, amikor Missouri állam St. Louis fővárosát felett nem kevesebb, mint 547 és félórásig, azaz több mint 26 napig maradtak a levegőben és ezzel 99 óra 47 perccel megdöntötték a Hunter testvérnek nemrég felállított rekordját. Ha motorhíra nem kényserrel a kitartó repülőket feszítelára, úgy meg sem álltak volna az ezer órák rekord előtt.